

Zdravím vás,

podíváme se na svět a Evropu

Pokud něčemu nebudete rozumět, chtěli byste vědět něco víc, dát mně nějaký tip nebo se chtěli na něco zeptat, pište mi na email:

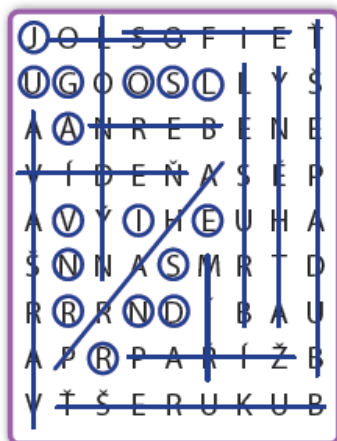
dejepis-online@seznam.cz

modrý text=odkaz na video

Lukáš Zvěřina

Na začátek – řešení z minulého výukového materiálu.

4 Vyhledej v osmisměrce 13 hlavních měst Evropy, přiřaď je správně k evropskému státu a do tabulky doplň, ve které sféře vlivu se daný stát nacházel. Ze zbylých písmen vytvoř názvy dnes již neexistujících států a zařaď je do tabulky také.

Belgie
Bulharsko
ČSR
Francie
Itálie
Maďarsko
Norsko
Polsko
Rakousko
Rumunsko
Řecko
Švýcarsko
Velká Británie

ZÁPAD - vliv USA (Země - hlavní město)	VÝCHOD - vliv SSSR (Země - hlavní město)
VB - Londýn	ČSR - Praha
Francie - Paříž	Maďarsko - Budapešť
Itálie - Řím	Polsko - Varšava
Rakousko - Vídeň	Rumunsko - Bukurešť
Norsko - Oslo	Bulharsko - Sofie
Belgie - Brusel	Jugoslávie
Švýcarsko - Bern	NDR
Řecko - Athény	
NSR	

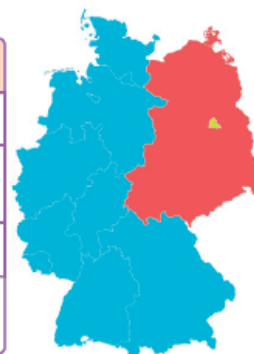
7 Doplň názvy dvou vojenských organizací, které vznikly v průběhu studené války, a rok, kdy byly založeny. Zároveň vyber, které státy z uvedených do nich patřily.

Organizace:	NATO	VARŠAVSKÁ SMLOUVA
Rok založení:	1949	1955
Sféra vlivu:	západní	východní
Vedoucí člen:	USA	SSSR
Členové organizace:	Francie, NDR, Polsko, ČSR, Velká Británie, Bulharsko, Rakousko, Rumunsko, SRN, Maďarsko, Itálie, Belgie, Dánsko	Francie, NDR, Polsko, ČSR, Velká Británie, Bulharsko, Rakousko, Rumunsko, SRN, Maďarsko, Itálie, Belgie, Dánsko

9 Doplň s pomocí nápovědy, co patří k východnímu a co k západnímu Německu.

nižší životní úroveň | demokratický stát | totalitní stát | účast na Marshallově plánu | vyšší životní úroveň | člen NATO | člen Varšavské smlouvy | neúčast na Marshallově plánu

	západní Německo	východní Německo
typ státu	demokratický stát	totalitní stát
poválečná pomoc	účast na Marshallově plánu	neúčast na Marshallově plánu
životní úroveň	vyšší životní úroveň	nižší životní úroveň
členství v mezi národních organizacích	NATO	Varšavská smlouva

Mezi Východním a Západním Berlínem vyrostla v roce 1961 berlínská zeď

Velká část obyvatel utíkala z východního Německa do západního Německa.

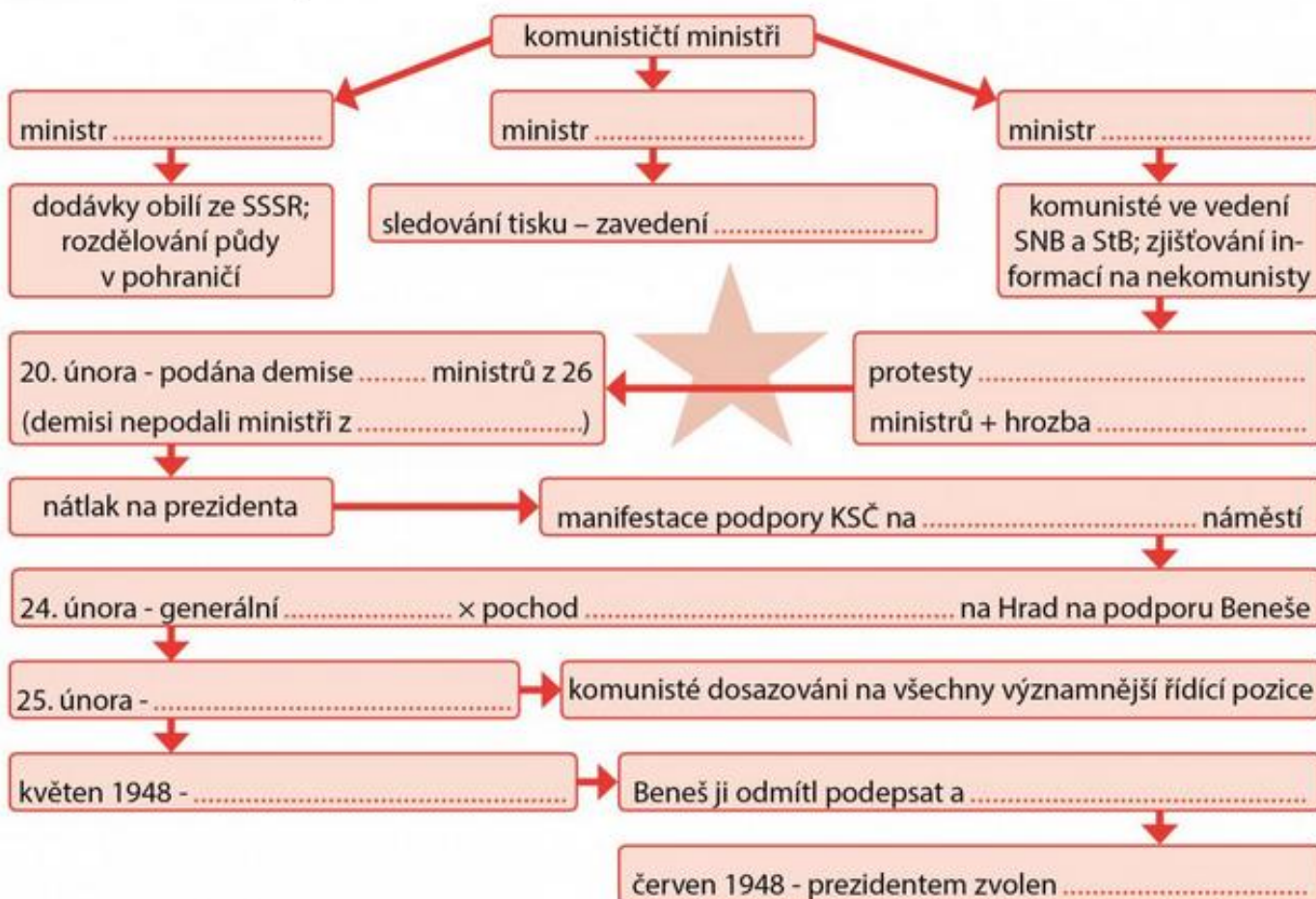
2 Doplněk k vysvětlení správný termín.

- 1) Správní orgán, který zastupovat státní moc v obcích, městech, okresech a krajích = národní
- 2) koalice politických stran v rámci státu = Národní
- 3) zákonodárny orgán ČSR = Národní
- 4) nařízení prezidenta republiky s platností zákona vydávané během války i těsně po ní
=

3 Rozhodni, které národnostní menšiny zůstaly součástí skladby obyvatel ČSR, a uveď příčinu, proč tomu tak bylo.

národnostní menšina	zůstala (ano) × nezůstala (ne)	příčina
Němci		
Maďaři		
Židé		
Rusíni		

6 Doplněk do schématu informace vztahující se k událostem směřujícím k úspěšnému převzetí moci komunisty.

V tomto materiálu se vám pokusím přiblížit významné mezníky tohoto 40-letého období studené války. K jednotlivým částem budete mít odkazy na krátká videa, která vám přiblíží danou událost. V závěru vám pak doporučím odkazy na další díly seriálu [Šílený svět studené války](#), který vám vše spojí do celkových souvislostí.

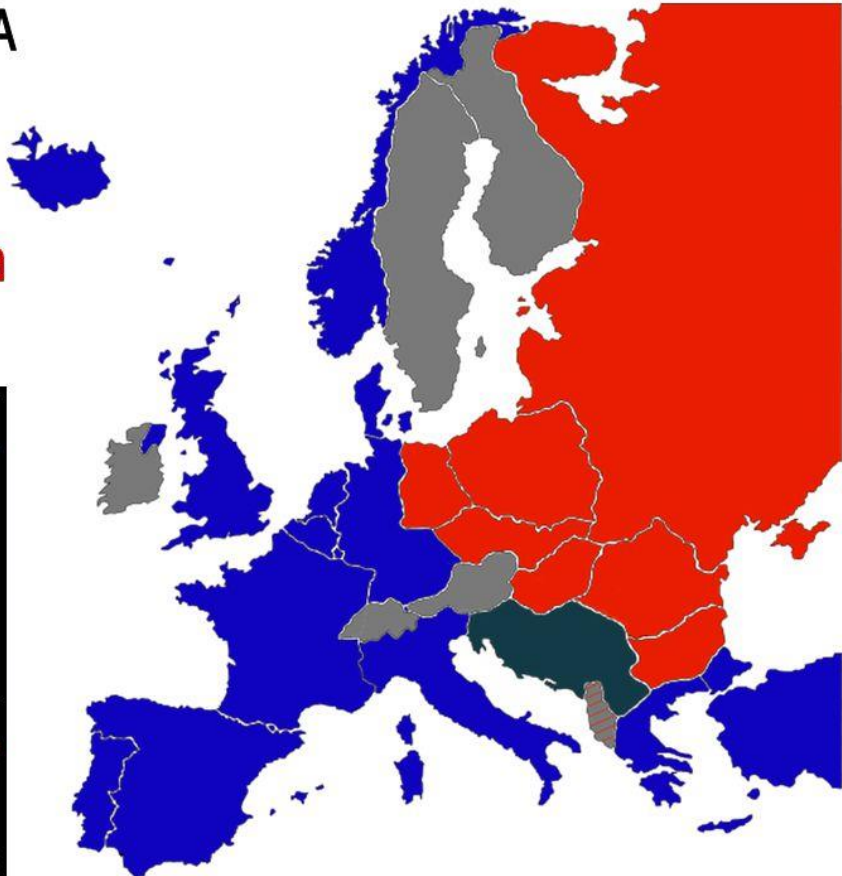
Evropa a svět v 2. polovině 20. století

V 50. letech 20. století už probíhala naplno studená válka mezi dvěma světovými velmocemi a jejich spojeneckými bloky. Střet USA a SSSR ovlivňoval dějiny světa až do 90. let 20. století.

STUDENÁ VÁLKA

NATO

Varšavská smlouva
neutrální státy

Důležitým momentem studené války bylo, že nedošlo k přímé válce mezi Sověty a Američany, ale vzájemné napětí vybuchovalo v různých částech světa.

Napětí mezi oběma bloky na začátku 50. letů skokově narůstalo. Dalším velkým mezinárodním konfliktem, po 1. berlínské krizi 1948 – 1949, byla válka v Koreji. Dodnes je hranice mezi Jižní a Severní Koreou jednou z nejproblematičtějších oblastí světa.

- 1950 – 1953 – válka v Koreji
(komunist. severní Korea a Čína x jižní Koreji a USA+další státy OSN)

(seriál M.A.S.H.)

V roce 1953 zemřel v SSSR, v 75 letech, J. V. Stalin. Stalinova smrt vyvolala dohady o jeho nástupci. Novým nástupcem se stal N. S. Chruščov. Světové veřejné mínění bylo v očekávání z uvolnění vyhroceného napětí mezi Západem a Východem. Tři roky po Stalinově se konal XX. sjezd Komunistické strany SSSR. N. S. Chruščov na něm udělal něco, co šokovalo přítomné komunistické představitele.

Přišel s tajným kritickým projevem politiky J. V. Stalina (politické procesy, popravy, Gulag). To bylo do té doby nepředstavitelné. Pro mnohé to byl šok. Na Západě to vyvolalo velké očekávání.

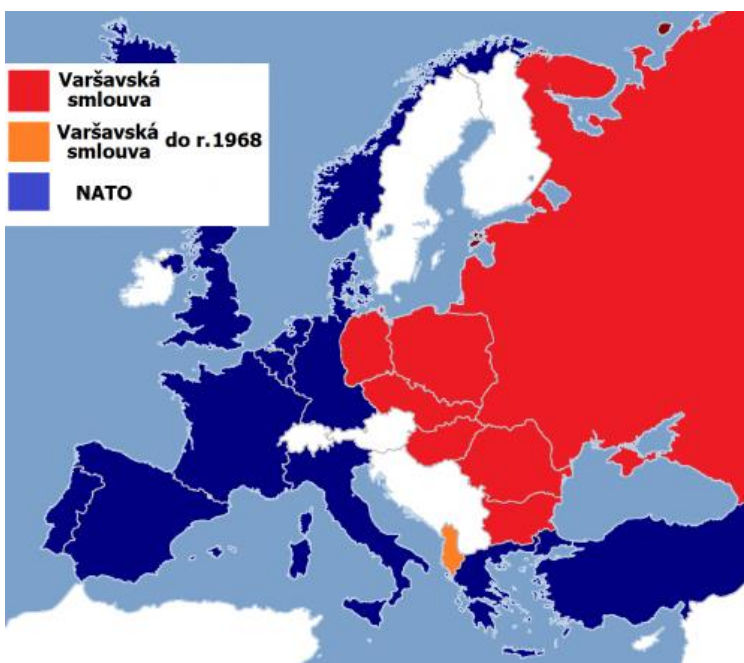

U komunistických představitelů ve východní Evropě to byla studená sprcha a vyvolalo to mezi nimi rozpory.

- **březen 1953 – smrt J. V. Stalina**
- **XX. sjezd KSSS – 1956 – odhalení zločinů stalinismu (N. Chruščov)**
- **krize komunistických režimů – rozpory uvnitř komun. stran (1953-NDR, 1956-Polsko, Maďarsko)**

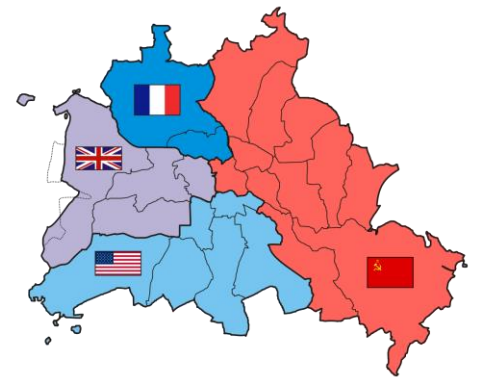
Východní blokem otřásl několik rebelií proti novému komunistickému režimu. Nejsilnější revolta byla v Maďarsku v roce 1956 (v 1. polovině filmu), kdy se moc maďarských komunistů otřásla v základech. Protikomunistické povstání bylo potlačeno i s pomocí sovětské armády. V Maďarsku to bylo hodně ostré.

V době studené války proti sobě stály dva nejmocnější vojenské bloky té doby. Zeptejte e vašich dědů, jak to měli na vojně. 😊

- ***NATO (USA + Západ) x Varšavská smlouva (SSSR + východní spojenci)***

V minulé kapitole jsem se vám snažil přiblížit situaci kolem poválečného Berlína. Už víte, že první válka krize studené války se týkala Berlína. Ale to nebyl konec. V 2. berlínské krizi vzniklo něco, co se stalo symbolem rozdělené Evropy, symbolem rozděleného světa, kde se členové jedné rodiny v jednom městě nemohli setkávat a zároveň se to pak stalo i symbolem pádu komunismu a konce studené války. [Byla to Berlínská zeď.](#)

- 2. berlínská krize 1958-1961 – zájem začlenit Berlín do NDR – napětí Východ x Západ – 13. 8. 1961 – budování berlínské zdi (dnes)

Co byla berlínská zeď

Berlínská „železná opona“ v číslech

- **délka:** 155 km (43,1 km napříč Berlínem)
- **počet strážních věží:** 302
- **počet strážných:** 14 000
- **počet psů:** 600
- **počet případů střelby:** 1700 (456 kulek mířilo na Západ)
- **počet zadržovaných:** 3221
- **počet zabitých uprchlíků:** oficiálně 239*
- **počet zraněných uprchlíků:** oficiálně 260*
- **počet zabitých vojáků a policistů:** 27
- **počet úspěšných úniků na Západ:** 5043 (z toho 574 vojáků)

* Přesné počty mrtvých a zraněných zřejmě nebude nikdy možné zjistit.

Německo za studené války
 Německá spolková republika
 Německá demokratická republika

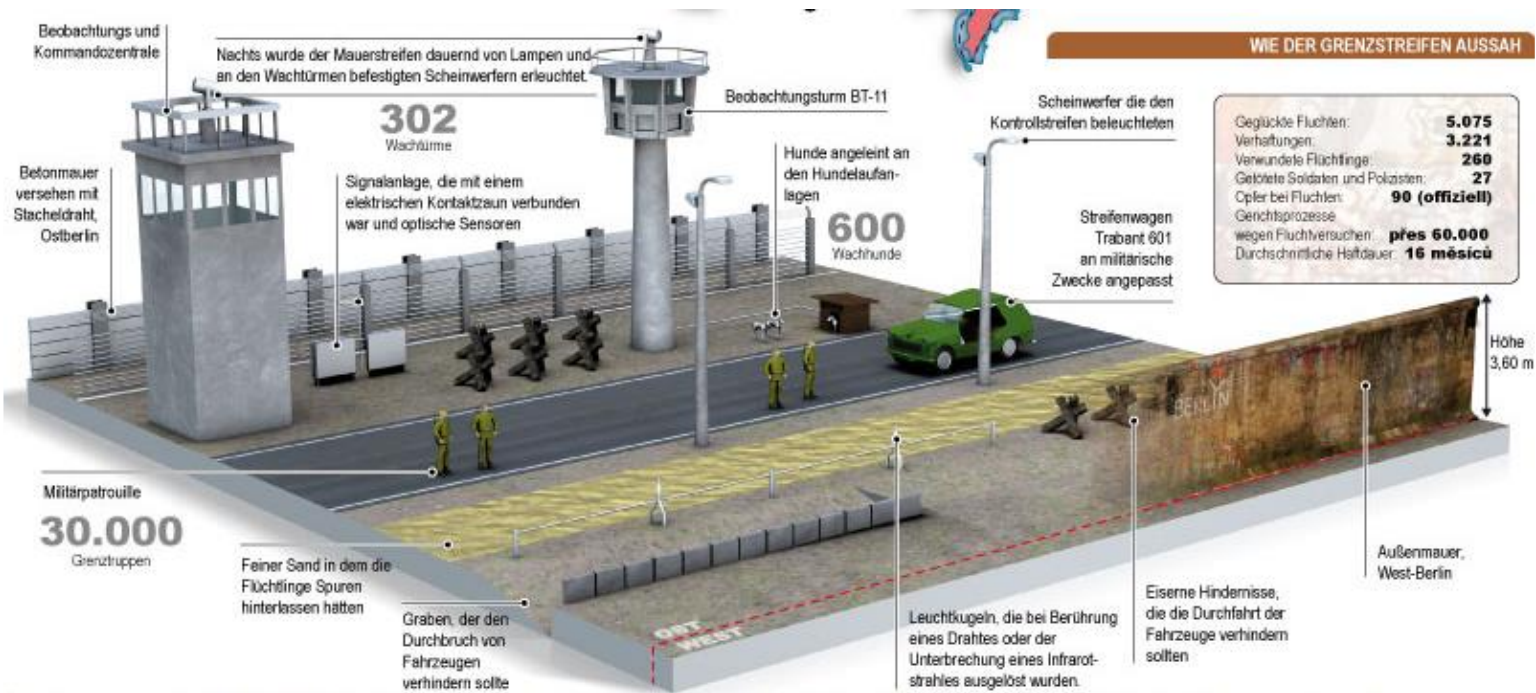
Berlín
 Bonn

zed'
 ZÁPADNÍ BERLÍN
 VÝCHODNÍ BERLÍN

VÝCHOD **JAK Z VÝCHODU NA ZÁPAD:** **ZÁPAD**

1. betonová zeď, případně plot z pletiva, vysoká tři až čtyři metry, někdy opatřena elektrickým výstražným zařízením
2. „Stalinův trávník“ ocelové zátarasy zasazené v zemi
3. plot z drátěného pletiva vysoký zhruba dva metry
4. kabel akustického či optického alarmu
5. zátarasy z ostnatého drátu
6. střílny
7. služební psi na dlouhých vodících lanech
8. jemný písek pro zanechání stop případnými uprchlíky; někdy podminováno
9. příkop znemožňující průnik vozidel hluboký tři až pět metrů
10. osvětlení
11. asfaltová silnice hlídána ozbrojenými strážnými
12. elektrický plot napojený na zvukové nebo optické výstražné zařízení
13. pás země
14. betonová zeď natřená světlou barvou, aby se proti ní odrážely siluety uprchlíků; navržena tak, aby odolala nárazu těžkého vozidla; korunovaná azbestocementovou trubkou bránící uprchlíkům zachytit se rukama i kotevním hákem

Zdroj: Le Memorial de Caen (www.wall-berlin.org)

Krátce po vybudování Berlínské zdi stál svět na pokraji největší krize studené války. Obě světové velmoci stály na pokraji atomové apokalypsy a svět na pokraji zničení. Chybělo opravdu málo a SSSR s USA se vzájemně zničili v atomové válce. V roce 1962 šlo o ostrov u Floridy, o Kubu. [Svět zatajil dech a s napětím hleděl do Karibského moře.](#) Tehdy obě supervelmoci pochopily, že takhle už dál ne.

50. VÝROČÍ KUBÁNSKÉ REVOLUCE

5 1. ledna 1959
Batista prchá z Kuby. O týden později Castrova vítězná armáda vstupuje do Havany.

4 1956 - 1958
Zbylí povstalci přecháží do hor, odkud zahajují guerillovou válku proti vládě.

3 2. prosince 1956
Castro a Che Guevara přijíždějí z Mexika na jachtě Granma společně s 82 revolucionáři.

2 1953 - 1955
Castro je 2 roky vězněn diktátorem Batistou.

1 26. července 1953
Fidel Castro vede nedoplněný útok na kasárny v Moncada. Mnoho povstalců je zabit, Castro je zadržen.

klíčová data svržení režimu diktátora Fulgencia Batisty na Kubě

Havana

Atlantický oceán

KUBA

Zálivka svítní

Karibské moře

Sierra Maestra

Santiago de Cuba

Fidel Castro

Jachta Granma

USA

ČTK

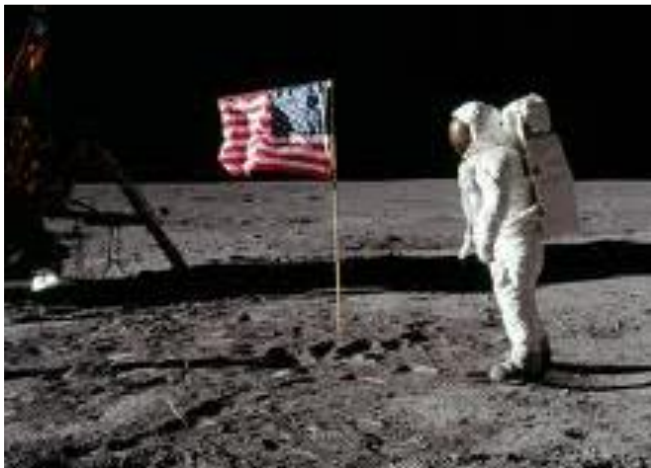
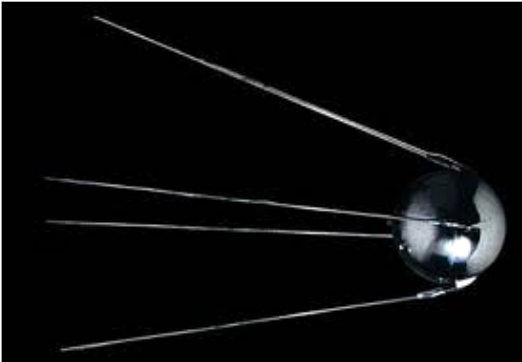
- Karibská krize 1962 o ostrov Kuba – hrozba atomové války USA x SSSR

22. 11. 1963 – atentát na prezidenta USA – J. F. Kennedyho

E. Che Guevara - video

Soupeření velmocí ve studené válce se přeneslo do mnoha oblastí. Dobývání vesmíru bylo tou lepší stránkou. Lidstvo snilo o cestách do vesmíru a v soupeření USA a SSSR to bylo prestižní věcí. První se do vesmíru dostali Sověti. Vyslali první umělou družici – Sputnik. Jméno Jurije A. Gagarina se zapsalo do historie. Byl to první člověk ve vesmíru. Ulice mnoha měst nesou jeho jméno. Američané byli první, kteří vstoupili na Měsíc. To byly počátky. Dnes funguje mezinárodní vesmírná stanice na oběžné dráze, plánuje se trvalé osídlení Měsíce a cesta lidí na Mars. Ale na počátku byl Sputnik, J.A. Gagarin a Apollo 11. To jsou legendy cest do vesmíru.

[Dobývání vesmíru – soupeření USA x SSSR 1957 – sovětský Sputnik \(1. umělá družice\)](#)

[12. 4. 1961 – SSSR – J. A. Gagarin – 1. člověk ve vesmíru](#)

[20. 7. 1969 – USA - Apollo 11 – dosažení Měsíce](#)

[V Československu byla populární tahle píseň.](#) 😊

V těchto dnech otrásají USA rasové nepokoje. Začalo to v Minneapolis. Často je to porovnáváno s koncem 60. let 20. století. Často zaznívá jméno Martina Luthera Kinga.

Do konce 60. let 20. století byla na jihu USA tvrdá rasová segregace Američanů černošského původu. V této době se zvedlo silné černošské hnutí v jižních státech USA za rasovou rovnoprávnost. Legendou tohoto boje se stal kazatel [Martin Luther King](#) a jeho slavný projev „I have a dream today“, který měnil dějiny USA.

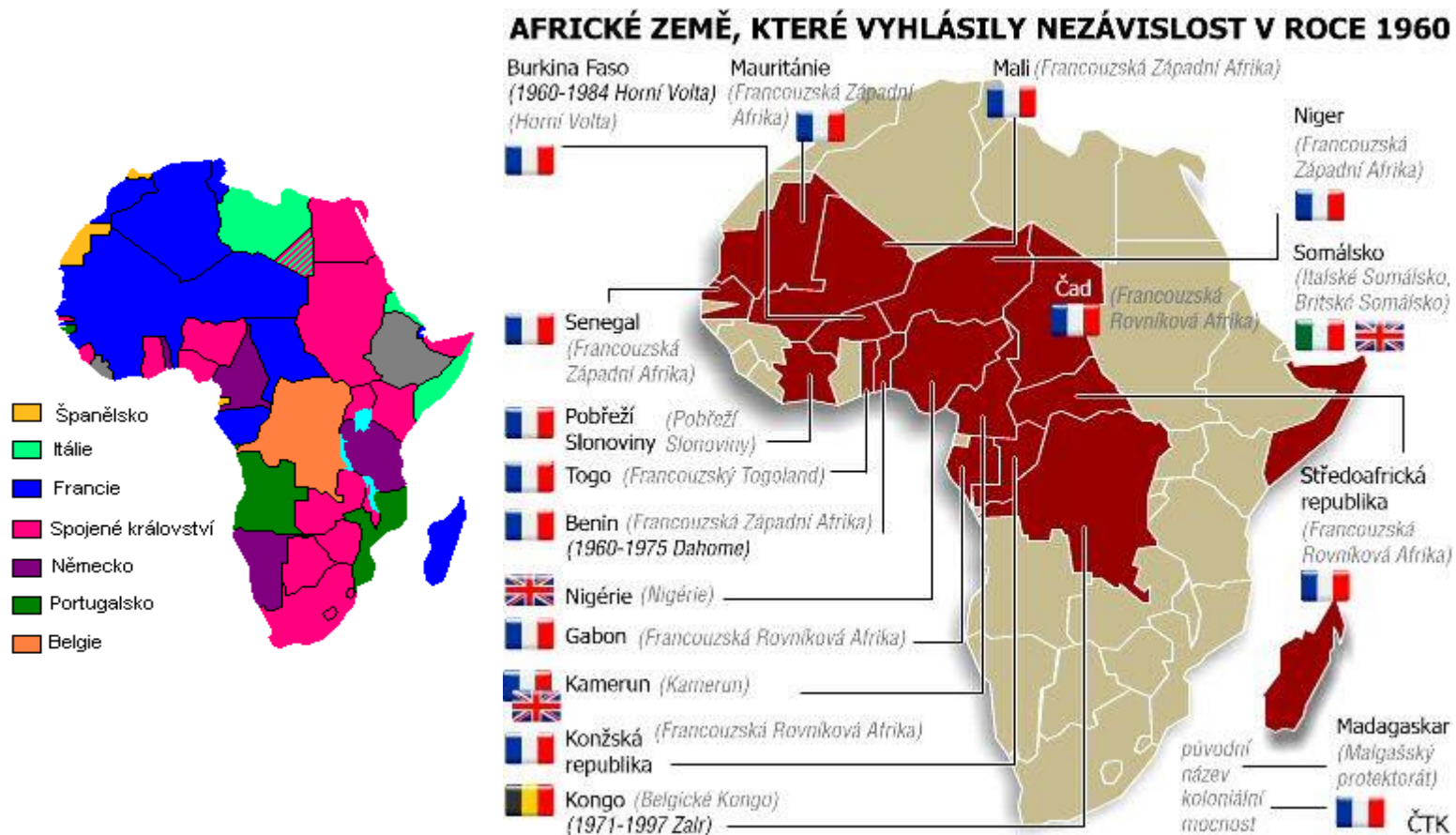

[Slavný projev M. L. Kinga](#)

- [boj za odstranění rasové segregace na jihu USA a za rovnoprávnost černých Američanů v USA – konec 60. let – Martin Luther King \(černoch - kazatel\)](#)

60. léta 20. století byla taky významná pro Afriku. Rok 1960 se označuje jako Rok Afriky. Mnoho afrických států si prosadilo svou nezávislost a zbavily se koloniální nadvlády evropských mocností. Vydaly se na komplikovanou cestu za vlastní svobodou. Ne vždy se jim to podařilo klidnou mírovou cestou. Dodnes se s tím Afrika snaží vyrovnat.

- v 50. a 60. letech – rozpad koloniálních říší Británie a Francie – nezávislost mnoha států v Asii a Africe (1960 – Rok Afriky)

Svět se dělil na tři části. Západ (kapitalistické USA a západní spojenecké země), Východ (socialistický SSSR a spojenecké země východního bloku) a země třetího světa (ekonomicky málo rozvinuté země). Země třetího světa tvořila většina zemí Asie, Afriky a Střední a Jižní Ameriky. Jakýmsi neoficiálním mluvčím zemí třetího světa byla Čína.

Ačkoliv od konce 2. světové války uplynula už nějaká doba, tak svět bohužel nežil v míru. Studená válka mezi USA a SSSR se promítala do mnoha oblastí planety Země. Pojdme se podívat na některé konflikty, které měly významný celosvětový ohlas a dopad.

Velmi ožehavou oblastí světa je Blízký východ. Střet mezi Izraelci a Palestinci v Izraeli je i dnes celosvětově velmi vyhrocená záležitost. V roce 1948 se OSN usneslo, že na území Palestiny vzniknou dva státy. Židovský Izrael a arabská Palestiny. Jenže otázka Jeruzaléma, pásma Gazy a dalších oblastí byla velmi komplikovaná. Čas od času se během 70 let od roku 1948 objevily signály, že vzájemný spor Palestinců a Izraelců by mohlo najít řešení a východisko. Ale i dnešní politici neví, jak tam nastolit trvalý mír. Velkou roli tam hrají mocenské zájmy mnoha zemí.

- arabsko-izraelský spor o Palestinu (Jeruzalém ...) – války 1948, 1956, 1967, 1973 – Židé x Arabové

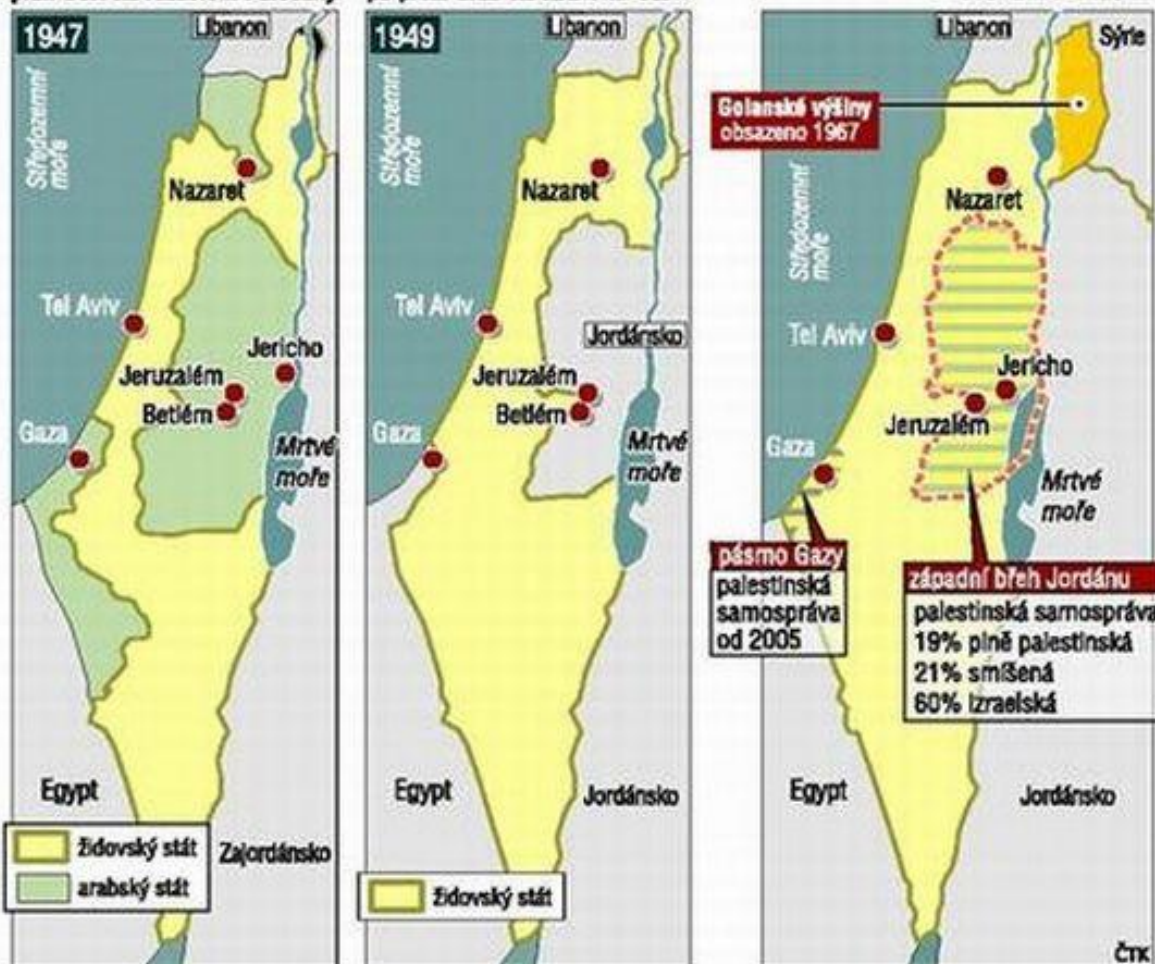
STÁT IZRAEL

státní zřízení: republika, **rozloha:** 20.766 km² (v mezinárodně uznaných hranicích z roku 1949; asi čtyřikrát menší než ČR), **počet obyvatel:** 7,2 milionu obyvatel (o třetinu méně než ČR), **národnostní složení:** 76 % Židů, 23 % Arabů, **náboženství:** 76 % Židů, 16 % muslimů, dvě % křesťanů, **oficiální jazyk:** hebrejšтина, arabština, **hlavní město:** Jeruzalém - asi 730.000 obyvatel, **nezaměstnanost:** 7,6 procenta (2007), **Inflace:** 0,4 procenta (2007), **HDP:** růst 5,1 procenta, 28.800 USD/hlavu (2007; 43. na světě), **měna:** nový šekel = 100 agor, **vznik státu:** 14. května 1948

plán OSN na rozdělení Palestiny

po první arabsko-izraelské válce

současná situace

Po Karibské krizi v roce 1962 se USA, v rámci politiky zadržování komunismu, snažily zastavit pronikání vlivu SSSR do jihovýchodní Asie. Do Vietnamu. Vláda USA vstoupila do války (1964 – 1973), která jim způsobila mnoho problémů nejen ve Vietnamu, ale i přímo doma v USA. Supervelmoc USA byly vojensky poraženy chudou asijskou zemí, podporovanou SSSR a východním blokem. Američané museli Vietnam opustit. Válka ve Vietnamu a porážka Američanů je dodnes vnitřním traumatem USA. „Jak je možné, že nějací chudí Vietnamci porazili takovou mocnost, jakou jsou USA!“ I SSSR čekal podobný osud. Ale nebudu předbíhat.

Rocková hudba 60. let –
(Stojí za to, poslechněte si.)

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)

- **Jihovýchodní Asie – Vietnam, Kambodža** – Vietnamci porazili Francouze a ti opustili Vietnam – 1954, rozdělení Vietnamu – sever (komunistický) a jižní Vietnam – šíření komunismu ze severu na jih – **zásah USA 1964-1973** **porážka USA a vítězství vietnamských komunistů**

Jednou z velmi brutálních diktatur v Asii byla [vláda Rudých Khmerů v Kambodži](#) (viz. předchozí mapa Vietnamu) v letech 1975 – 1979.

Diktátor Pol Pot a jeho Rudí Khmerové nastolili nepředstavitelný brutální teror v Kambodži. Museli zasáhnout Vietnamci, aby nastolili normální poměry v této jihoasijské zemi.

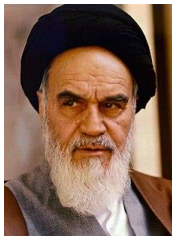

V Československu studoval současný kambodžský král Norodom Sihamoni a plyně mluví česky. No řekněte,

který současný monarcha mluví ve světě česky 😊.

- **diktatura v Kambodži – brutální (3 mil. mrtvých) – Rudí Khmerové**

Perský záliv. Irán a Irák. Další horká oblast světového dění. Jména jako Saddám Husajn, Ájatolláh Rúholláh Chomejní stála na počátku dnešní vyhrocené situace v Iráku i letitého napětí mezi Iránem a USA. [Podívejme se na to, co i dnes možná budí ze snů americké prezidenty.](#)

Perský záliv – 1980-1988 válka Íránu s Irákem (střet muslimů – náboženská válka)

Co předcházelo americko-britské invazi do Iráku proti Saddámu Husajnovi v roce 2003? Rok 1990 a velká světová válečná koalice v Perském zálivu proti Iráku Saddáma Husajna.

1990 – Irák obsadil Kuvajt – vítězství USA a OSN – porážka Iráku (S. Husajna)

Studená válka se promítla i na jihoamerický kontinent. Během 2. poloviny 20. století se mnohé jihoamerické státy potýkaly s levicovými hnutími a to často vedlo k vojenským převratům a diktaturám. Demokracie a svoboda si našla cestu v Jižní Americe až koncem 20. století. Země jako Chile, ve které pevnou rukou vládl generál Augusto Pinochet nebo Argentina a Juan Perón a jeho slavná manželka Evita a později argentinskí generálové, se dlouhá

léta potýkaly s tvrdými vojenskými diktaturami.

- Vojenské diktatury v Jižní Americe – Chile – 1973 – Augusto Pinochet, Argentina, Peru, Kolumbie...

Jako se v 60. letech pustili Američané do války ve Vietnamu, kde si vylámali zuby, tak o desetiletí později se Sověti vrhli do podobného konfliktu v Afghánistánu. Afghánistán je divoká, hornatá země. Zuby si tam vylámali už Britové v 19. století. Znovu to

zkusil SSSR v letech 1979 – 1989 a

v současnosti USA a NATO.

Boj s afghánskými mudžahedíny byl pro Sověty krutý a tvrdý. Nakonec byla sovětská armáda donucena se stáhnout pryč z Afghánistánu a světová velmoc SSSR válku prohrála. Tak, jako

Američané mají svůj Vietnam, tak Rusové mají svůj Afghánistán 😞. Dnes je stále situace v Afghánistánu velmi komplikovaná. A jeho budoucnost? Těžko říct.

- Válka v Afghánistánu 1979-1989– SSSR x afghánští mudžahedíni, porážka SSSR

Během 2. poloviny 20. století vzniklo několik hospodářských společenství, ale mezi ekonomicky nejvyspělejší země patří 7 zemí světa sdružených v G7. Ty mají největší vliv na světovou ekonomiku.

Země skupiny G7

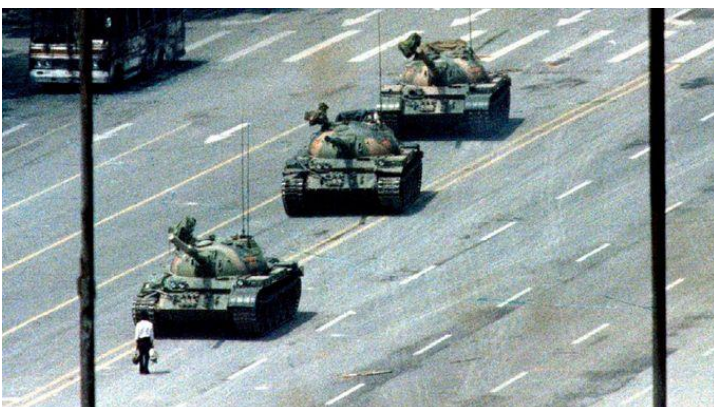

- **ekonomický rozvoj Západu v 2. polovině 20. století – G7 – 7 nejvyspělejších států světa USA, Kanada, Británie, Francie, Itálie, Německo, Japonsko**

Celé 20. století se nejlidnatější země světa – Čína, snažila vymanit z pozice jakéhosi neoficiálního mluvčího třetího rozvojového světa. Po skončení studené války, v roce 1991, se Čína chopila své příležitosti a postupně se, dodnes, propracovává do pozice světové velmoci. Ovšem její historie v 2. polovině 20. století je velmi zajímavý. Po roce 1949 v Číně začali vládnout komunisté a jméno Mao Ce-Tunga se stalo symbolem komunistické vlády v Číně. Dnes jsou v Číně u moci komunisté, ale s využitím kapitalistické ekonomiky.

Zajímavě to skloubili ☺. Rok 1989 byl v Číně velmi dramatický.

[V roce 1989 se zhroutil sovětský blok.](#) Polsko, Maďarsko, Československo, NDR, Rumunsko, Bulharsko svrhli vládu komunistických stran a nasměřovali svoji budoucí cestu do jednotné svobodné demokratické Evropy. Na obrázku jsou hlavní aktéři, prezident USA Ronald Reagan a hlavní představitel SSSR [Michail Gorbačov.](#)

[V následujícím roce 1990 se Sovětský svaz otrásal v základech.](#) Studená válka končila. 26. prosince 1991 SSSR zanikl.

V dalším pokračování se vrátíme do Československa v 50. – 60. letech. A k osudovému roku 1968.

Historie není pohádka, která dobře skončí, ale pokračuje dál a je to hodně zajímavý příběh, nebo spíš mnoho dalších zajímavých příběhů, které stojí za to číst, poslouchat, vidět. Věřte mi.

[Mnohé další zajímavé informace a souvislosti najdete na portále - Slavné dny](#)

Na závěr doporučuji zajímavý pohled na průběh historie 2. poloviny 20. století v dokumentárním seriálu **Šílený svět studené války**. Tento seriál vám dá vše, co jste předtím četli a viděli, do zajímavých souvislostí. To je vlastně ta historie, to je vlastně ten dějepis 😊.

Odkazy na první dva díly už jsem vám dával v materiále o Evropě po 2. světové válce do začátku 50. let, ale pro celkový přehled je znovu přidám. Převzato z webu ČT.

[1.díl – Vzestup supervelmocí:](#) Nová éra teroru začíná prakticky hned po svržení atomových bomb na japonská města. S koncem druhé světové války přichází vzestup velmocí s úplně protilehlými ideologiemi, nepřátelství roste. Sovětský svaz pomalu ale jistě pohlcuje země východní Evropy, jejich obyvatelé trpí pod tíhou diktatury Stalinových nohsledů.

Mnozí se pokusí o útěk. Dochází k prvním lokálním konfliktům v Řecku a Číně, napětí mezi komunismem a kapitalismem stoupá. Stalin na poslední chvíli ruší blokádu Západního Berlína a zdá se, že USA zatím nebudou muset použít další atomovou bombu.

2.díl – Paranoia: *V roce 1949 několik zemí západní Evropy společně se Spojenými státy tvoří NATO, alianci určenou pro společnou ochranu před rozpínavým Sovětským svazem. Sověti úspěšně otestovali svou první atomovou bombu, závody ve zbrojení vrcholí. Výsledná paranoia vede ke zkouškám demonstrace síly, honům na čarodějnice a atentáty. Špionáž a kontrašpionáž jede na plné obrátky, tajní agenti mohou být kdekoliv. Jižní Korea je napadena komunistickým severem, začíná korejská válka. A studená válka se začíná pomalu ale jistě oteplovat, právě v Koreji došlo k prvnímu přímému střetnutí velmocí.*

3.díl – Revoluce: *V polovině padesátých let minulého století jsou budovány vojenské základny na obou stranách železné opony. Když v roce 1956 vypukne revoluce v Maďarsku, sovětské tanky ji nemilosrdně rozdrtí. O několik let později Fidel Castro a jeho povstání na Kubě nechá vzniknout komunistické diktatuře na prahu Spojených států amerických. Začínají kosmické závody, Sověti vypouštějí do kosmu Sputnik, první umělý objekt ve vesmíru. Téměř přes noc Sovětský svaz utěsňuje Západní Berlín stavbou Berlínské zdi.*

4.díl – Jaderný poker: *Studená válka začíná být v roce 1962 pořádně horká, když Sovětský svaz umístí jaderné hlavice na Kubě. Svět se blíží k jaderné válce. První američtí vojáci dorazí do Vietnamu, kde se odehrává souboj mezi politickými systémy, ovšem daleko od Moskvy a Washingtonu. Američané zůstanou ve Vietnamu více než deset let, mnoho z nich je pohřbeno navždy. V období československého Pražského jara v roce 1968 se objevuje myšlenka „komunismu s lidskou tváří“, je však odsouzena k zániku pod pásy sovětských tanků. Američané jásají, kapitalistický člověk chodí v roce 1969 na Měsíci.*

5.díl – Mír a válka: *Studená válka a mezinárodní napětí pokračovalo i v sedmdesátých letech minulého století. Americká armáda stáhne své vojáky z Vietnamu, v Chile se k vládě dostává diktátor Pinochet. Mezitím se v jaderném zbrojení dějí zásadní věci, obě strany mají tisíce hlavic a probíhá testování neutronové bomby. V Angole vypukne občanská válka a do země proudí sovětské a americké zbraně a peníze. Žoldáci vraždí na potkání. Ve Vídni, v roce 1979, podepisují Jimmy Carter a Leonid Brežněv smlouvu omezující jaderné zbraňové systémy.*

6.díl – Další fáze zbrojení: *Západ se rozčílil, když se sovětská armáda přesunuje do Afghánistánu, ovšem vlastní vojáky na místo neposílá. Američané okamžitě poskytují zbraně a podporu protivládním rebelům – mudžahedínům. Boxer Muhammad Ali vede bojkot moskevské olympiády v roce 1980.*

Západ se her neúčastní, proto jsou sportovní klání jenom poloviční. Sovětští vojáci zůstanou v Afghánistánu po několik dalších let. Strach z globálního zničení způsobuje masové protesty proti atomovým zbraním.

7.díl – Váleční štváči: V 80. letech minulého století USA i nadále musejí používat sílu k zastavení šíření komunismu. Když dochází na karibském ostrově Grenada v roce 1983 k převratu, Ronald Reagan posílá okamžitě jednotku mariňáků. V Nikaragui se bojuje proti partyzánům. V roce 1987 prezident Reagan vyhlašuje program nového zbrojení, který dostane brzy přívlastek „hvězdné války“. Boj o nadvládu nad světem se má brzy přesunout na oběžnou dráhu Země. Michail Gorbačov se stane novým vládcem Sovětského svazu a naštěstí chce konec studené války.

8.díl – Dominový efekt: V osmdesátých letech minulého století se ve východním bloku stalo majákem odporu a naděje polské disidentské hnutí Solidarita. Klíčový rok 1989 přinesl kromě pádu železné opony i zboření Berlínské zdi, symbolu rozděleného světa. V Rumunsku si prezident Ceaușescu a jeho žena žili jako imperiální vládci po celá desetiletí. Jejich pád, stejně jako konec komunistických režimů v ostatních zemích východní Evropy, znamenal definitivní konec sovětského bloku. Z područí Sovětského svazu se vymanilo mnoho staronových států. Sovětský svaz už neexistuje, studená válka je u konce.

Doporučuji sledovat další zajímavé dokumenty na ČT2 a Prima Zoom.